

Wpływ wybranych związków chemicznych, stosowanych do kierunkowej feminizacji ryb, na przeżywalność i parametry zootechniczne juwenalnego sumy europejskiego (*Silurus glanis*)

Jarosław Król, Agnieszka Drapiewska, Elżbieta Ziomek, Tomasz Bockenheimer, Wojciech Pobłocki, Piotr Hliwa

Katedra Ichtiologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

W pracy przedstawiono wyniki dwóch eksperymentów, których celem było: określenie wpływu dietylostilbestrolu – DES (eksperyment I) i 17 β -estradiolu – E (eksperyment II) na przeżywalność i parametry zootechniczne juwenalnego sumy europejskiego. Analiza wpływu obu hormonów podawanych w paszy na badane parametry pośrednio umożliwiła weryfikację przydatności tych związków do kierunkowego odwrócenia płci u tego gatunku.

W eksperymencie I rybom podawano paszę suplementowaną DES w ilości 15, 30 i 60 mg hormonu na kg paszy. W eksperymencie II zastosowano dwie dawki hormonu, tj. 30 i 60 mg E na kg paszy. Oba eksperymenty trwały 28 dni, a rozpoczęto je przed okresem zróżnicowania płci u sumy europejskiego.

Uzyskane wyniki wykazały negatywny wpływ dietylostilbestrolu na parametry zootechniczne sumy europejskiego (efektywność przyswajania paszy oraz bardzo wysoka wartość współczynnika wątrobowosomatycznego HSI). Ze względu na bardzo słabą kondycję ryb i trudności w doprowadzeniu neosamic do dojrzałości płciowej, nawet zakładana duża skuteczność DES przy odwracaniu płci fenotypowej nie predysponuje tego estrogenu do zabiegu feminizacji u sumy europejskiego. Bardziej bezpiecznym, nie mającym negatywnego wpływu na tempo wzrostu sumów, okazał się być 17 β -estradiol. Skuteczność tego hormonu do odwracania fenotypowej płci w kierunku samiczym u sumy należałoby jednak zweryfikować metodami histologicznymi.